BØGER

Et hagekors på et porcelænsfad åbner døren til Erling Jepsens nazistiske familiehistorie

Alexander Kofod-Jensen
3. oktober 2026 kl. 00.14

Erling Jepsen undersøger familiens nazistiske fortid i Min mor og Doktor Goebbels. Foto: Robin Skjoldborg

BØGER // ANMELDELSE – Erling Jepsens "Min mor og Doktor Goebbels" undersøger, hvorfor en ung kvinde som Doddy kunne blive fascineret af det storslåede ved Nazityskland og må gemme på en skyld og skam, som der ikke var plads til at tale om efter krigen. Derfor udkommer hendes fortælling først nu så mange år efter hendes død. Erling Jepsen dyrker i højere grad forståelsen end fordømmelsen, og han falder ikke ned i de skarpskårne afgrunde mellem godt og ondt, rigtigt og forkert.

Explore our developer-friendly HTML to PDF API
Printed using PDFCrowd
HTML to PDF

ANMELDT

Min mor og Doktor Goebbels

Forfatter: Erling Jepsen

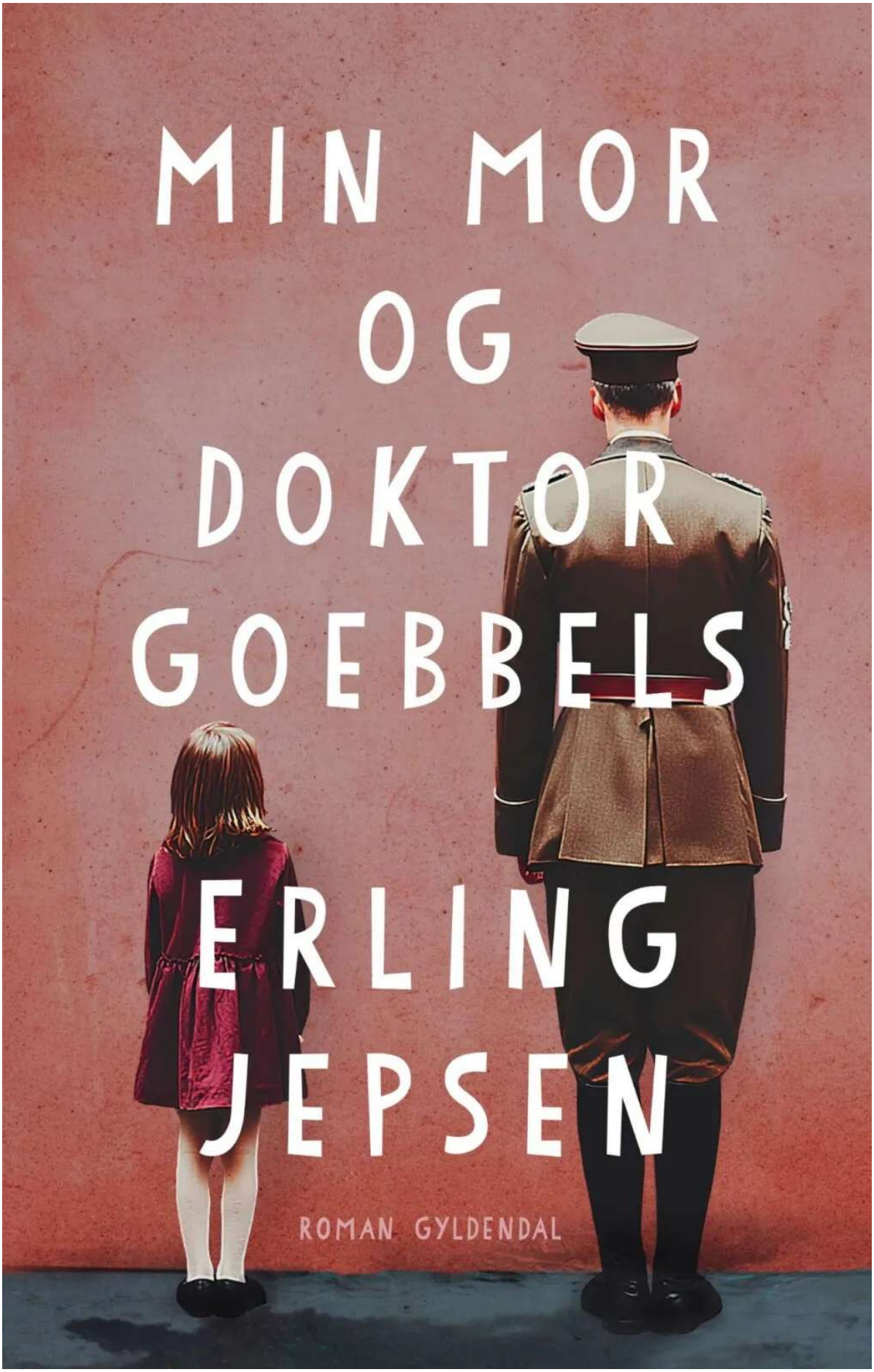
Forlag: Gyldendal

Udkom d. 28. august 2026.

Helt tilbage fra barndommen har Erling, som fortælleren hedder i *Min mor og Doktor Goebbels* (og dermed signalerer den selvbiografiske forbindelse til værket), båret på en gåde i form af et porcelænsfad, som han tilfældigt så blandt nogle arvesager fra sin mormor Grethe.

Fadet chokerede ham, da der bagpå var "malet en ørn som fløj med et hagekors i kløerne!" Kort tid efter var porcelænsfadet væk, og gåden om fadet forfølger ham helt frem til, at han igen får kontakt med sin mor Doddy efter flere års adskillelse.

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Bevæbnet med en flaske kirsebærvin opsøger han moren i Gram i Sønderjylland og får den modvillige ældre kvinde til at kaste sig ud i en større fortidsudgravning.

Først fører erindringen moren tilbage til sin mor Grethe, en fin rektordatter fra Hamborg, som giftede sig under stand med en købmandssøn fra det danske mindretal i Nordslesvig.

Mormoren levede sit liv på en gård i først Tyskland og efter Genforeningen i 1920 i Danmark. Mormor Grethe levede et liv splittet mellem sine elitære tyske aner og det mere beskedne liv på landet i det nye Danmark.

> **Det egentlige offer i Min mor og Doktor Goebbels er den polsk-jødiske tjenestepige Chaya, som forsvandt under sin flugt til Danmark. Det er hendes fortælling, som hagekorset bagpå porcelænsfadet har udvisket**

Erlings mor Doddy kom til verden sammen med Genforeningen og oplevede samme konflikter som sin mor, da hun på grund af en uønsket graviditet måtte gifte sig med den dansksindede og dybt religiøse mejerist Magnus, som hendes mor ikke mente var fin nok til familien.

Fascination og foragt

Splittelserne mellem tysk og dansk fik yderligere et lag i takt med nazismens indtog i mellemkrigstidens Tyskland. Doddys far var hele tiden modstander af nazisterne, mens hendes egen mand valgte at arbejde for tyskerne under besættelsen, samtidig med at Doddys bror helt modsat gemte våben for modstandsbevægelsen.

Doddys fine hamborgske bedsteforældre på morens side – Oma og Opa – var politisk splittede i spørgsmålet om nazismen. Deres polsk-jødiske tjenestepige Chaya holdt sig hjemme i lejligheden af frygt for brunskjorterne.

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Noget af det interessante ved at læse Erling Jepsen er, at man får fornemmelsen af de muligheder og begrænsninger, som fandtes på et givent historisk tidspunkt, og som kan tage sig meget anderledes ud, end hvordan vi læsere selv forstår fortiden, skriver Alexander Kofod-Jensen. Foto: Robin Skjoldborg

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

På familiebesøg i Hamborg i mellemkrigstiden blev Doddy fascineret af det spirende Tredje Rige og ikke mindst af propagandaministeren Joseph Goebbels, som hun flere gange hørte tale og ligefrem på et tidspunkt gav hånden.

Så den nutidige Erling kan konstatere, at mors hænder "både havde trykket Doktor Goebbels i hånden og været oppe i et utal af svin."

Skismaet kom også til udtryk, da Doddy hjemme i Danmark fik sine skolekammerater til at marchere og bryde ud i *Sieg Heil*, indtil en lærer fik det stoppet. Senere blev hun mobbet med at være nazist.

Flirten med det nazistiske kulminerer dog på et længere ophold i Hamborg i 1936, hvor Jepsens mor falder for den jævnaldrende Franz, som stammer fra en velhavende familie højt på strå i det nazistiske system.

Doddys sangstemme imponerer Franz' familie, og der sørges for en prøvefilmning i et studie i Potsdam. Prøvefilmningen ender dog i et mareridt, da selveste Goebbels dukker op og uden forklaring anklager hende for at ligne en jøde og dermed knuser drømmen om en filmkarriere i Det Tredje Rige.

Doddys fascination af nazismen – og især Goebbels – lider et alvorligt knæk, og hun sendes hjem til Danmark.

Hun forklarer i romanen Erling, at hun var en ung og naiv medløber, der var blevet forført af nazismen. Som så mange andre.

Da samtalen drejer sig om hendes bedsteforældre, Oma og Opas død i et af bombardementerne af Hamborg, kan Doddy alligevel ikke lade være med at udfordre fortiden, for hun spørger Erling: "Var det nu også nødvendigt? Tyskerne var heller ikke for gode, det ved jeg, Erling. Men alligevel. Hamborg!" Dette var en typisk relativisering af skylden efter krigen.

Ubesvaret er dog Erlings egen mormor Grethes forhold til nazismen – hende med porcelænsfadet – som Doddy først taler udenom, hvorefter

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

hun svarer, at mormoren godt nok var tilbageholdende til at begynde med, men i sidste ende tog hun afstand til nazismen.

Erling bringer igen det forsvundne fad på banen, som hans mor til at begynde med mener, må være noget, han har drømt.

Men pludselig kan hun godt huske, at det blev brugt, når der var gæster. Tættere på et svar kommer de ikke, selvom Doddy understreger, at hun på et tidspunkt smadrede det og smed skårene ud, som var det at rense fortiden.

Fortidsbearbejdelsen

Noget af det interessante ved at læse romanen er, at man får fornemmelsen af de muligheder og begrænsninger, som fandtes på et givent historisk tidspunkt, og som kan tage sig meget anderledes ud, end hvordan vi læsere selv forstår fortiden.

Min mor og Doktor Goebbels undersøger, hvorfor en ung kvinde som Doddy kunne blive fascineret af det storslåede ved Nazityskland og må gemme på en skyld og skam, som der ikke var plads til at tale om efter krigen. Derfor udkommer hendes fortælling først nu så mange år efter hendes død.

Samtidig dyrker Erling Jepsen i højere grad forståelsen end fordømmelsen, og han falder ikke ned i de skarpskårne afgrunde mellem godt og ondt, rigtigt og forkert. Dette er han ikke ene om i en tid, hvor Anden Verdenskrigs nuancer, tvivl og skam får lov til at udspille sig i romaner som Lars Johanssons *Signe*-trilogi, Julia Butschkows *Apropos Opa* og Camilla Hjørnholm Olsens *Mørkekammeret*.

De skamfulde familiehistorier er Danmarkshistorie, og samtidig er de vidnesbyrd om, hvor ubesværet Danmark dog kom igennem Anden Verdenskrig.

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Det egentlige offer i *Min mor og Doktor Goebbels* er den polsk-jødiske tjenestepige Chaya, som forsvandt under sin flugt til Danmark. Det er hendes fortælling, som hagekorset bagpå porcelænsfadet har udvisket.

EMNER Erling Jepsen Nazisme

DEL ARTIKLEN Facebook LinkedIn E-mail Kopiér link

SKREVET AF

Alexander Kofod-Jensen

Alexander Kofod-Jensen er cand.mag. i litteraturvidenskab fra Syddansk Universitet med en guldmedalje for hans arbejde om den tyske forfatter Peter Weiss og ph.d. i litteraturvidenskab fra Karlstads Universitet i Sverige med en afhandling om den amerikansk-franske forfatter Jonathan Littell.

FLERE ARTIKLER AF ALEXANDER KOFOD-JENSEN

Læs også

BØGER

Det alt for gode menneske kan ikke finde ud af at være godt i Vigdis Hjorths roman

BØGER

Historien sluttede aldrig helt: Fukuyama gør status over sin berømte tese i ny bog

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF